

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Вікторія Бойко Вікторія БОЙКО

" 26 " серпня 2022 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Дмитро Ковальов

Дмитро КОВАЛЬОВ

Протокол засідання кафедри

загальноекономічної підготовки ХДАЕУ

від " 26 " серпня 2022 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітня програма – Туризм

Спеціальність – 242 Туризм

Галузь знань – 24 Сфера обслуговування

Херсон – 2022

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Економічна теорія
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Загальноекономічної підготовки
Викладач	Аверчева Наталія Олександрівна; кандидат економічних наук, доцент; наукові інтереси – теоретичні та практичні аспекти економіки та управління підприємствами в системі АПК
Контактна інформація	телефон +380666150844, адреса електронної пошти - avercheva2010@gmail.com , адреса електронної пошти кафедри - kafeconteor@ukr.net
Графік консультацій	Очні консультації: понеділок, четвер 14.00-15.00, 301 ауд. корпус ГМФ Консультації online: Viber +3666150844, Zoom: ідентифікатор конференції 7964177017 Код доступу 1234
Програма дисципліни	Тема 1. Економічна теорія як наука. Тема 2. Рушійні сили економічного розвитку. Тема 3. Економічні системи суспільства. Відносини власності. Тема 4. Форми організації суспільного виробництва. Тема 5. Сутність і еволюція грошей. Тема 6. Ринок і механізм його функціонування. Тема 7. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Тема 8. Підприємництво і підприємство (фірма) в ринковій економіці. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин. Тема 9. Капітал підприємства. Ринок капіталу. Тема 10. Витрати виробництва і прибуток. Тема 11. Ринок праці і заробітна плата. Розподіл і формування доходів населення. Тема 12. Ринок землі та специфіка аграрного виробництва. Тема 13. Національна економіка та оцінка її результатів Тема 14. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки Тема 15. Безробіття та інфляція Тема 16. Фінансово-кредитна система країни. Тема 17. Економічна роль держави в ринковій економіці Тема 18. Закономірності формування та сутність світового господарства
Мова викладання	Українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна спрямована на формування у здобувачів галузі знань системи базових теоретичних знань щодо загальних основ економічного життя суспільства, закономірностей розвитку суспільного виробництва, механізму дії економічних законів і використання їх в економічній діяльності. В процесі вивчення дисципліни здобувачі набувають навичок раціональної економічної поведінки в умовах ринкової економіки,
-----------------------	--

	розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та ціноутворення, економічного аналізу показників діяльності суб'єктів господарювання та розвитку економіки країни в цілому, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей інтеграції держави у світову економічну систему.
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Економічна теорія» є засвоєння майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних із їх майбутньою практичною діяльністю, ґрунтовне пізнання проблеми ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів у задоволенні постійно зростаючих людських потреб.
Завдання вивчення дисципліни	Основними завданнями дисципліни є: розкриття і наукове обґрунтування загальних основ економічного життя суспільства; закономірностей розвитку суспільного виробництва; механізму дії економічних законів і використання їх у процесі господарської діяльності; набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки; розуміння особливостей функціонування та ціноутворення на сучасних ринках праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики; сутності світової економічної системи та місця України в ній.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Інтегральна компетентність	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються
Загальні	ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми
Спеціальні (фахові)	ФК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. ФК22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її

	підсистем.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	<p>ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.</p> <p>ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).</p> <p>ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p> <p>ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.</p>

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2022-2023 н.р.
Семестр	2-й
Курс	1-й
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента
Пререквізити	Філософія, Історія суспільства, державності та господарства України, Вступ до фаху
Постреквізити	Національна та регіональна економіка, Економіка ГРБ і туризму, Маркетинг в ГРБ і туризмі, Конкурентоспроможність підприємств сектору ГР і туристичних послуг

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	5/150
Лекції	36
Практичні / Семінарські	38
Лабораторні	-
Самостійна робота	76
Форма підсумкового контролю	Екзамен

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: інструктивно-методичні матеріали, DSpace. Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення крім загальноновживаних програм та операційних систем Microsoft Office.
Обладнання	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до інтернету, інше обладнання: мультимедійний проектор для презентації лекцій; демонстрації виконаних завдань самостійної роботи; завдання для проведення тестового поточного і підсумкового контролю знань.

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний теоретичний і практичний матеріал, активно працювати під час практичних занять, брати участь в дискусіях, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Участь у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт оцінюється додатковими балами.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Умовами перескладання за темами і відпрацювання пропущених занять є самостійна підготовка з наданням конспекту, вивчення здобувачами теоретичного матеріалу та виконання практичних завдань (тестові завдання, задачі, побудова графіків і схем).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Пропущенні заняття слід відпрацьовувати у встановлений викладачем час. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) передбачає самостійну теоретичну підготовку за темами, виконання підсумкових тестових завдань за змістовими частинами, підготовка реферату за обраною з переліку темою, на цій основі формується підсумковий бал за дисципліною. Не дозволяється запізнення на заняття. Обов'язковою умовою є дотримання техніки безпеки. Підготовка до семінарсько-практичних занять передбачає ознайомлення з темою практичної роботи та вивчення теоретичного матеріалу за темою.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни.
Академічна доброчесність	Письмові роботи (реферати) здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт під час підсумкового контролю знань за змістовими частинами заборонено.

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Загальні основи теорії економічного розвитку суспільства							

1	Тема 1	Економічна теорія як наука	2		2	4	2
	Тема 2	Рухливі сили економічного розвитку	2		2	4	2
	Тема 3	Економічні системи суспільства. Відносини власності.	2		2	4	2
2	Тема 4	Форми організації суспільного виробництва	2		2	4	2
	Тема 5	Сутність і еволюція грошей	2		2	4	2
	Тема 6	Ринок і механізм його функціонування	2		2	6	2
	ПК ЗЧ 1		12		12	26	5
Змістова частина 2. Мікрорівень економічної теорії							
	Тема 7	Тема 7. Конкуренція і монополія в ринковій економіці.	2		2	4	2
	Тема 8	Тема 8. Підприємництво і підприємство (фірма) в ринковій економіці. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин.	2		2	4	2
	Тема 9	Тема 9. Капітал підприємства. Ринок капіталу.	2		2	4	2
	Тема 10	Тема 10. Витрати виробництва і прибуток.	2		2	4	2
	Тема 11	Тема 11. Ринок праці і заробітна плата. Розподіл і формування доходів населення.	2		2	4	2
	Тема 12	Тема 12. Ринок землі та специфіка аграрного виробництва.	2		2	4	2
	ПК ЗЧ2		12		12	24	5
		Тема 13. Національна економіка та оцінка її результатів	2		2	4	2
		Тема 14. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки	2		2	4	2
		Тема 15. Безробіття та інфляція	2		2	4	2

		Тема 16. Фінансово-кредитна система країни.	2		2	4	2
		Тема 17. Економічна роль держави в ринковій економіці	2		2	4	2
		Тема 18. Закономірності формування та сутність світового господарства	2		4	6	2
	ПК ЗЧЗ		12		14	26	5
	Додаткові бали						9
	Іспит						40
			36		38	76	100

9. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, інформаційно-повідомлювальні, пояснювально-спонукальні. Використовується, система зображально-виражальних засобів на основі презентацій. Види лекцій - вступні, тематичні, оглядові, підсумкові, проблемні. Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Проведення лекцій з використанням платформи ZOOM в період дистанційного навчання.
Практичні /Семінарські	Словесні методи - обговорення, семінари-дискусії, бесіди, дебати, доповіді. Репродуктивні методи – практичні завдання з рішенням задач, розглядом практичних ситуацій; аналіз проблемних ситуацій. Дослідницькі методи - здобувачі вищої освіти самостійно проводять дослідження за темами рефератів і презентують результати на практичних заняттях. Інструктивно-практичні - ділові ігри, зокрема, робота в малих групах, , мозкові атаки, кейс-метод.
Лабораторні	-
Самостійна робота	Використовуються дослідницькі методи та пояснювально-ілюстративний метод. Самостійна робота передбачає: - вивчення і конспектування проблемних питань, які обговорюються на практичних заняттях; - презентація результатів роботи за темою та питань, винесених на самостійне вивчення; - підготовку реферату за обраною темою з переліку, який надає викладач та захист результатів на практичних заняттях; - участь у науковому гуртку; - виступ на студентських наукових конференціях з доповідями за темою дослідження;

- підготовка та публікація тез доповідей.

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

- усний контроль – опитування (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), бесіда, доповідь, повідомлення під час практичних занять;
- письмовий контроль - контрольна робота за кожною змістовою частиною, підготовка реферату, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі;
- комбінований контроль;
- тестовий контроль за окремими темами і змістовими частинами.

Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається:

- а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру;
- б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.

Система оцінювання за методами контролю знань здобувачів:

за окремою змістовою частиною:

- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на практичних заняттях, враховуючи, що рівень підготовки здобувача вищої освіти відображає систематичність його самостійної роботи над курсом (18 занять × 2 бали = 36 балів);
- виконання за змістовою частиною контрольної роботи (3 роботи × 5 балів = 15 балів).
- захист рефератів, доповідей, участь у неформальній освіті, у конференціях, роботі наукового гуртка – 3 бали за написання і захист реферату та інших видів наукової роботи, всього до 9 додаткових балів.

Поточний контроль: загальна (максимальна) сума балів за змістові частини – 51; загальна (максимальна) сума балів, з урахуванням додаткових балів - 60.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Тестовий контроль за змістовими частинами передбачає відповіді на 20 тестових завдань з різних тем. Для проведення підсумкового контролю розроблено контрольні завдання. Варіанти завдань для підсумкового контролю є рівнозначні за змістом і формою. Кожна контрольна робота оцінюється у 5 балів.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є екзамен, що проводиться відповідно до «Положення про оцінювання знань здобувачів ВО ХДАЕУ».

Форма проведення екзамену – письмова, передбачає підготовку здобувачами відповіді на питання, тести та рішення задачі передбачені екзаменаційним білетом. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)					Екзамен	Підсумкова оцінка
Змістова частина 1	Змістова частина 2	Змістова частина 3	Додаткові	Разом		

T1	T2	T3	T4	T5	T6	ПК ЗЧ 1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	ПК ЗЧ 2	T13	T14	T15	T16	T17	T18	ПК ЗЧ 3	бали	за ЗЧ		(екзамен)	
Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 5	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 5	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 2	Max 5	9	Max 60	Max 40	Max 100

Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

11. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література
<ol style="list-style-type: none"> Економічна теорія: підручник / В.П. Якобчук, Є.І. Ходаківський, І.Л. Литвинчук та ін.; за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 450 с. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В. Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2017. 608 с. Економічна теорія: підручник / О. М. Головченко та ін. ; за заг. ред. канд. юрид. наук А. О. Шелехова. Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2018. 159 с. Економічна теорія / Мацелюх Н. П., Касьяненко Л. М., Максименко І. А. та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 478 с. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економічна теорія: підручник. Чернівці: Технодрук. 2018. 250 с. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : курс лекцій. Дніпро: ДДУВС, 2017. 220 с. Ревак І.О., Кіржецький Ю.І., Кіржецька М.С., Мельник С.І. Основи економічної теорії: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 191 с.

	<p>8. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків : Право, 2019. 268 с.</p> <p>9. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.</p> <p>10. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність. : підручник. / Е. М. Забарна та ін.; Одес. нац. політехн. ін-т. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. 411 с.</p>
Додаткова	<p>1. Талавирия М.П., Бутенко В.М, Болгарова Н.К., Пащенко О.В. Економічна теорія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: ЦП “Компринт”, 2020. 485 с.</p> <p>2. Талавирия М.П., Болгарова Н.К., Пащенко О.В. Економічна теорія: практикум для студентів закладів вищої освіти. Київ: ЦП “Компринт”, 2020. 356 с.</p> <p>3. Пурська І.С. Основи економіки: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Львів: 2017. 93 с.</p> <p>4. Сафонова В. Є., Бобров В. Я. Основи ринкової економіки і підприємництва: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Ч. 1 К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 346 с.</p> <p>5. Ревак І., Кіржецький Ю., Кіржецька М., Мельник С. Основи економічної теорії: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 191 с.</p> <p>6. Полуяктова О.В. Навчальний посібник «Економіка» (курс мікроекономіки). Одеса.: Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського, 2019. 202 с.</p> <p>7. Навчальний посібник з курсу «Основи економічної теорії» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітнього ступеня бакалавр / Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», каф. міжнародної економіки; О. О. Корогодова, Н. Ю. Тимошенко, Т. В. Іванова. К: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 179 с.</p> <p>8. Господарський кодекс України № 436-IV в редакції від 16.08.2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text.</p> <p>9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III в редакції від 03.07. 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text.</p> <p>10. Закон «Про антимонопольний комітет України» № 3659-XII, в редакції від 03.07. 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text.</p> <p>11. Закон України «Про природні монополії» № 1682-III в редакції від 03.07. 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#Text.</p> <p>12. Закон «Про захист економічної конкуренції» № 2210-III в редакції від 13.02. 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text.</p> <p>14. Gary S. Becker (2007). Economic Theory 2nd Edition. Routledge. 242 p.</p> <p>15. Sabiou M. Inoua, Vernon L. Smith (2022). Economics of Markets: Neoclassical Theory, Experiments, and Theory of Classical Price Discovery. Palgrave Macmillan. 272 p.</p>

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України URL <https://www.rada.gov.ua/news/zak>
2. Сайт Державної служби статистики України URL: <http://ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>
6. Міністерства зайнятості та соціальної політики URL : <http://www.mlsp.gov.ua>
7. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>
8. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>
9. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>.
10. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
11. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>.